

Christen Unie

Hoeksche Waard

Verkiezingsprogramma

2019-2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
Bestuur	5
<i>Taak van de overheid</i>	5
Dorpen	5
<i>Verenigingen</i>	6
Zorg en gezondheid	6
<i>Jeugd</i>	6
<i>Ouderen</i>	7
<i>Mantelzorg en vrijwilligers</i>	7
<i>Statushouders</i>	7
<i>Mensenhandel</i>	8
<i>Preventie</i>	8
<i>Gezondheid</i>	8
Onderwijs	8
<i>MBO</i>	9
Ruimtelijke ordening	9
<i>Vervoer</i>	9
<i>Woningbouw</i>	10
<i>Omgevingswet</i>	10
<i>Begraven</i>	10
Natuur en milieu	11
<i>Energie</i>	11
<i>Afval wordt grondstof</i>	11
<i>Water</i>	11
<i>Watertappunten</i>	11
<i>Schone lucht</i>	12
<i>Bomen</i>	12
<i>Landbouw</i>	12
<i>Natuur in de Hoeksche Waard</i>	12
Cultuur	13
<i>Cultureel erfgoed</i>	13
Sport	13
Recreatie	14
Veiligheid	14
Economie	14
<i>Zondagsrust</i>	15
Financiën	15

Inleiding

Gedreven door Gods liefde en Christus' koningschap wil de ChristenUnie zich inzetten voor de samenleving en het bestuur van de Hoeksche Waard. We erkennen dat de overheid door God is gegeven en in Zijn dienst staat om recht te doen en vrijheid en vrede te beschermen. De ChristenUnie baseert haar politieke principes op de Bijbel, Gods geïnspireerde en gezaghebbende Woord.

In de politieke visie van de ChristenUnie staan drie kernwaarden centraal, die leidend zijn voor haar inzet voor gerechtigheid in de Hoeksche Waard:

Zet je in voor de bloei van de stad waarin je woont, want de bloei van de stad is ook jullie bloei.

(Jeremia 29:7)

Dienstbare samenleving

God laat mensen opbloeien in relaties, samenwerking en onderlinge zorg. Een dienstbare samenleving vraagt een betrokken, maar ook een bescheiden overheid. De overheid zet zich in voor een maatschappelijke ordening waarin mensen hun talenten kunnen ontwikkelen en in vrijheid hun verantwoordelijkheden kunnen nemen.

Geloofsvrijheid

God maakt mensen verantwoordelijk door ze vrijheid te geven. De overheid beschermt en respecteert deze vrijheid. Alle mensen hebben het recht om in vrijheid hun geloof en overtuiging te delen, met elkaar, met hun kinderen en in de samenleving.

Waardevol leven

Alle leven is Gods waardevolle gift. De overheid zet zich in voor duurzame ontwikkeling van en een zorgvuldige omgang met heel Zijn schepping. De overheid staat voor de waardigheid en de rechten van alle mensen: krachtig of kwetsbaar, geboren of ongeboren, nabij of veraf.

De ChristenUnie is een partij *van christenen voor* alle mensen. Wij willen iets uitstralen en doorgeven van de liefde die God heeft voor deze wereld, voor Nederland, voor de Hoeksche Waard met alle diverse dorpen! Doe met ons mee, **geef geloof een stem!**

Bestuur

Met ingang van 2019 is de Hoeksche Waard één gemeente. Met het bestuur meer op afstand zal er continu zorg moeten zijn voor het contact met de inwoners.

De ChristenUnie wil daarom:

- + 1 dorp – 1 plan – 1 verantwoordelijk wethouder;
- + Informatieve vergaderingen aangaande het betreffende dorp worden in het dorp zelf gehouden;
- + Geen nieuw gemeentehuis, huidige gebouwen benutten ook ten behoeve van de dorpen.

Taak van de overheid

De rol van de overheid is anders dan die van een aantal decennia geleden. Bij de ChristenUnie staat de samenleving centraal. Daarin heeft de gemeente een bescheiden maar wel verantwoordelijke rol. Het is de taak van de gemeente bewoners tijdig te betrekken bij onderwerpen die hen raken. Bij belangentegenstellingen is het juist de gemeenteraad, die als hoeder van het algemeen belang, knopen doorhakt.

Burgerparticipatie is, zeker met een gemeente met veel dorpen, van groot belang. Het houden van referenda is een vorm die de ChristenUnie niet voorstaat omdat daarmee complexe zaken vereenvoudigd worden tot een simpel ja of nee. Dat doet geen recht aan burgerparticipatie en aan de zaken die spelen.

De ChristenUnie wil daarom:

- + Burgerinitiatieven stimuleren en ruimhartig verwelkomen;
- + Een jeugdraad die meedenkt over al het beleid maar met name datgene wat de jeugd raakt;
- + Experimenteren met het betrekken van inwoners bij het beleid van hun eigen dorp. Hierin geen eenheidsworst maar per dorp en per situatie nagaan wat bewoners willen en nodig hebben;
- + Bij burgerinitiatieven en het experimenteren met het betrekken van inwoners bij beleid, vooraf goede duidelijkheid geven over binnen welke kaders deze participatie plaats vindt.

De Hoeksche Waard is een prachtig eiland, maar mag ook over de grenzen heen kijken. Samenwerken en zich verantwoordelijk weten voor de omgeving is belangrijk en noodzakelijk.

De ChristenUnie wil daarom:

- + Goede samenwerking met de omliggende gemeenten;
- + De Hoeksche Waard moet een Fair Trade-gemeente zijn en dit ook van organisaties vragen met wie ze samenwerkt;
- + De gemeente Hoeksche Waard is in 2030 energieneutraal en heeft daarmee een voorbeeldfunctie.

Dorpen

De Hoeksche Waard heeft een natuurlijke afbakening als gemeentegrens. Maar bewoners leven in hun eigen dorp, buurtschap of buitengebied. Daar speelt hun dagelijks leven zich af. Voor de ChristenUnie is het belangrijk dat de gemeente hierin investeert. Niet alleen financieel, dat ook, maar zeker ook in de cultuur van denken in de gemeente.

De gemeente heeft een belangrijke regierol in de uitgangspunten die voor de ChristenUnie belangrijk zijn voor alle dorpen:

- + Elk dorp heeft een supermarkt;
- + Elk dorp heeft een pinautomaat;
- + Elk dorp heeft een basisschool, het liefst met kinderopvang en peuterspeelzaal;

- + In elk dorp wordt het verenigingsleven in stand gehouden, mede door in stand houden van verenigingsgebouwen;
- + Elk dorp behoudt een eigen begraafplaats;
- + Elk dorp in de Hoeksche Waard heeft zijn eigen identiteit. Het is van belang deze te herkennen, erkennen en te behouden.

Verenigingen

Het verenigingsleven in de dorpen is enorm belangrijk voor de leefbaarheid van de dorpen. De gemeente heeft hierin een belangrijke faciliterende en ondersteunende rol. Aan de wensen van de inwoners moet zoveel mogelijk tegemoet gekomen worden. Regelgeving mag kleinschalige evenementen niet in de weg staan.

Zorg en gezondheid

De gemeente is voor een groot deel verantwoordelijk voor goede zorg voor mensen. Het baart de ChristenUnie zorgen dat er nog mensen zijn die wel zorg nodig hebben maar die niet krijgen. Ook het feit dat er 'stille' armoede is waarin ook kinderen betrokken zijn, is onverteerbaar. De ChristenUnie wil dat er geld komt om armoede tegen te gaan.

Het is belangrijk dat er bij (dreigende) schulden adequate hulp wordt geboden. Het liefst zo vroeg mogelijk. Clientgerichtheid in plaats van het strikt uitvoeren van regels is hierin belangrijk. Bezuinigen op schuldhelpverlening zal de problematiek verergeren en is dus niet goed.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Er alles aan doen om in beeld te krijgen welke mensen zorg verdienen maar nog niet krijgen;
- + Vereenzaming tegengaan;
- + Armoede tegengaan, zeker daar waar kinderen in de knel komen;
- + Maatwerk in alle vormen van zorg;
- + Keuzevrijheid in zorgaanbieders, juist ook waar het gaat om identiteitsgebonden zorg;
- + Onafhankelijke cliëntondersteuning mogelijk maken bij steunaanvragen;
- + De voedselbank ondersteunen;
- + Dat schuldhelpverlening aansluit bij de individuele behoeften van degenen die dit nodig hebben;
- + Structureel overleg tussen kerken (diaconieën) en de gemeente.

Op initiatief van de ChristenUnie zijn er in de afgelopen periode hoorzittingen gehouden waarin geluisterd werd naar ontvangers en aanbieders van zorg in de Hoeksche Waard. Dit levert waardevolle informatie op voor de gemeenteraad.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Een voortzetting van deze manier van informatiewinning door middel van hoorzittingen;
- + Actieve stimulering en positionering van cliëntenorganisaties met waar nodig (tijdelijke) ondersteuning vanuit de gemeente.

Jeugd

De zorg voor kinderen is een erg belangrijke taak voor de gemeente. Goede zorg is leidend en discussie over de financiën is daaraan ondergeschikt. Door alle ontwikkelingen in de jeugdhulp van de afgelopen jaren is het nog niet gelukt een reële begroting te maken waarin de goede afwegingen kunnen worden gemaakt.

Wachtlijsten in de jeugdhulp mogen niet bestaan daar waar hulp, als deze wordt uitgesteld, uiteindelijk juist complexer en daarmee ook duurder zal worden. De weerbaarheid van de jeugd moet verhoogd worden.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Geen wachtlijsten die leiden tot complexere problemen;

- + De landelijke uitkering aan de gemeente is niet leidend voor het geld dat de gemeente uitgeeft aan jeugdhulp. We willen een deugdelijke begroting voor de komende jaren;
- + Goede ondersteuning van de Jeugdteams en heldere afspraken met de coördinerende organisatie, zodat preventieve hulp snel en passend geboden wordt;
- + Financiering van schoolmaatschappelijk werk op de PO- en VO-scholen.
- + Voorlichting op scholen over alcohol- en drugsgebruik en misbruik social media voortzetten;
- + Maatschappelijke stages realiseren.

Ouderen

Vergrijzing wordt vaak als negatief gezien. De ChristenUnie is dankbaar dat veel mensen relatief gezond ouder worden en een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het sociale leven. Wel moet de gemeente zich hierop aanpassen door ook hier maatwerk te verlenen. Daarnaast dient ruime aandacht te zijn voor zorgverleners en mantelzorgers.

De ChristenUnie wil een samenleving waarin mensen waardig ouder kunnen worden. We mogen niet accepteren dat mensen zich vanwege bijvoorbeeld eenzaamheid, overbodig gaan voelen.

Veel ouderen hebben het financieel goed. Maar ook onder ouderen komt armoede voor. Ook ouderen vinden het over het algemeen lastig dit aan te geven.

Daarom wil de ChristenUnie

- + Betaalbare woningen voor senioren;
- + Woningen voor ouderen het liefst combineren met andere activiteiten zoals een multifunctioneel centrum of kinderopvang;
- + Bij aanbestedingen in de zorg is niet de prijs maar de kwaliteit van zorg leidend;
- + Alles op alles zetten om vereenzaming onder ouderen te voorkomen;
- + Armoede en eenzaamheid onder ouderen bespreekbaar maken en zoeken naar gerichte oplossingen per situatie, zoals gratis openbaar vervoer en tegemoetkoming in lidmaatschappen;
- + Maatwerk in vervoer voor ouderen;
- + Cameratoezicht in verband met veiligheid op plaatsten waar senioren gezamenlijk wonen en waar dit gewenst is;
- + Voetpaden zijn 'rollator- en rolstoelproef';
- + Ondersteuning bij digitalisering promoten.

Mantelzorg en vrijwilligers

Vrijwilligers en mantelzorgers zijn onmisbaar in de dorpen. De gemeente dient dit te waarderen en te ondersteunen. Dagbesteding en respijtzorg zijn belangrijk om overbelasting te voorkomen.

Voor de ChristenUnie is Stichting Present Hoeksche Waard een belangrijke organisatie in het samenbrengen van vrijwilligers en projecten.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Een ruim aanbod in mantelzorgondersteuning, waaronder een respijtvoorziening (de zorg wordt dan tijdelijk overgenomen zodat de mantelzorger rust krijgt);
- + De gemeente wijst mensen die mantelzorger zijn actief op ondersteuning;
- + Vrijwilligers kunnen, indien nodig, een gratis Verklaring Omtrent Gedrag krijgen;
- + Vrijwilligers regelmatig in het zonnetje zetten

Statushouders

De ChristenUnie wil een Hoeksche Waard waarin vluchtelingen die een status hebben van harte welkom zijn. Om een waardevolle plek in te kunnen nemen is het belangrijk dat er goede integratie plaats vindt. Het spreken van de Nederlandse taal is daarbij onmisbaar en een voorwaarde voor het volwaardig kunnen meedoen. Daar waar nodig zal de gemeente hiervoor ook de financiën beschikbaar moeten stellen.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Goed taalonderwijs voor statushouders;
- + Vrijwilligers om dit taalonderwijs te ondersteunen;
- + Verplichting om aan dit taalonderwijs deel te nemen en doelen te behalen;

- + Goedkope huisvesting voor studerende statushouders.

Mensenhandel

Wellicht wordt te makkelijk gedacht dat mensenhandel in de Hoeksche Waard niet voor komt. Uitbuiting zoals prostitutie, arbeidsuitbuiting en werknemers in slechte huisvesting plaatsen, komt overal voor, dus ook in de Hoeksche Waard.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Een zogenaamde ketenregisseur mensenhandel die de taak heeft dit in beeld te krijgen en te houden in de Hoeksche Waard;
- + Een zorg coördinator die slachtoffers van mensenhandel begeleidt.

Preventie

Voorkomen is beter dan genezen. Daarom vindt de ChristenUnie preventie in de zorg van belang. Het lastige is daarbij dat de effecten van preventie zo moeilijk zijn te meten. Maar dat is geen reden om hier niet goed in te investeren. De gevaren van alcohol, roken en drugs moeten kinderen al vroeg worden bijgebracht. Maar ook het effect van drugsgebruik bij volwassenen verdient in de Hoeksche Waard de nodige aandacht. Investeren in partnerrelaties wanneer er kinderen op komst zijn is belangrijk als voorbereiding op de verandering die het gezin te wachten staat.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Preventieprogramma's voor alle scholen ten behoeve van de gevaren van alcohol, drugs en roken;
- + Bewustwording van gevaren van drugsgebruik bij volwassenen;
- + Schoolmaatschappelijk werk op scholen gebruiken voor gerichte preventie bij onder andere pesten, onzekerheid en depressiviteit;
- + De gemeente ondersteunt en faciliteert investeren in partnerrelaties;
- + Activiteiten voor jongeren om onderling contact en saamhorigheid te creëren.

Gezondheid

Gezondheid, zowel lichamelijk als psychisch, is een voorwaarde om goed te kunnen functioneren binnen de samenleving. De overheid en dus de gemeente heeft de verantwoordelijkheid te zorgen voor een gezond woon- en leefklimaat. Gezondheidszorg moet dichtbij de mensen gefaciliteerd zijn en van goede kwaliteit zijn. Een combinatie van zorgaanbod op één locatie is ideaal en na te streven.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + De nachtapotheek in de Hoeksche Waard behouden;
- + Opmvangmogelijkheid in de Hoeksche Waard voor mensen met verward gedrag.

Onderwijs

Goed onderwijs is van vitaal belang voor de ontwikkeling van gezinnen, dorpen en de toekomstige levensvatbaarheid van de Hoeksche Waard. In de nabije toekomst wonen er, als de huidige ontwikkeling doorzet, steeds minder jonge gezinnen met kinderen in de dorpen. Goed onderwijs in gezonde scholen acht de ChristenUnie van groot belang, teneinde de aantrekkelijkheid van de dorpen te behouden. Om jonge gezinnen ook in de oostkant van de Hoeksche Waard voortgezet onderwijs te bieden moet de gemeente in overleg gaan met de scholen om na te gaan of er een dependance in het oosten van de Hoeksche Waard kan komen.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Goede aansluiting van de jeugdhulp via de Jeugdteams bij alle basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs;
- + Waar mogelijk een praktische vorm van samenwerking en uitwisseling tussen gemeente en de basisscholen in een dorp, bijvoorbeeld op het gebied van adoptie van een monument, zorg voor de natuur, ontwikkeling van groene (school)pleinen;

- ⊕ Behoud van financiering van preventieve programma's ter ondersteuning van de opbouw van een gezond groepsklimaat binnen complexe groepen;
- ⊕ Bewegingsonderwijs bevorderen. Spelen, zwemmen, fysieke ontwikkeling zijn essentieel en worden door de gemeente gestimuleerd;
- ⊕ Elk kind heeft aan het eind van de basisschoolleeftijd het zwem-ABC;
- ⊕ Bijdrage leveren aan de mogelijkheid tot voortgezet onderwijs in het oosten van de Hoeksche Waard.

MBO

Het is fantastisch dat er een MBO in de Hoeksche Waard komt. Nu nog beperkt qua afdelingen, maar de ChristenUnie ziet graag dat dit verder uitgebreid wordt. Het is mooi dat op dit moment het initiatief door bedrijven is genomen. Daar zit kracht in en de gemeente mag dit stimuleren, ook financieel wanneer dat nodig is.

Daarom wil de ChristenUnie:

- ⊕ Alle ruimte voor ontwikkeling van MBO;
- ⊕ De gemeente stimuleert het MBO door zelf stageplaatsen te creëren;
- ⊕ De gemeente stimuleert bedrijven en instellingen tot het creëren van stageplaatsen.

Ruimtelijke ordening

Vervoer

Zowel de wegen in, als de wegen door de Hoeksche Waard zijn te vol. Op het moment dat er een brug of tunnel dicht is levert dit enorme problemen en chaos op. Bereikbaarheid door hulpdiensten dreigt dan in gevaar te komen.

Verbetering van de provinciale wegen is een belangrijk punt om de doorstroming te verbeteren.

De ChristenUnie beseft dat de gemeente niet primair gaat over een eventuele aanleg van de A4 door de Hoeksche Waard. De aanleg hiervan biedt alleen een mogelijke oplossing voor de druk op de A29 als de Haringvlietbrug meer capaciteit krijgt. Pas dan kan de ChristenUnie hier positief over zijn.

De ChristenUnie ziet echter veel meer mogelijkheden in innovatieve oplossingen. Goed openbaar vervoer en vervoer over water zijn daarin oplossingsrichtingen. De afsluiting van de Heinenoordtunnel voor groot onderhoud is een goede aanleiding om het openbaar vervoer te stimuleren.

Daarom wil de ChristenUnie:

- ⊕ Investeren in beter openbaar vervoer en gebruik van de fiets;
- ⊕ Een gratis P+R (parkeer- en reisvoorziening) bij Heinenoord en Numansdorp;
- ⊕ Vanuit deze P+R vertrekt in de spits elke 5 minuten een bus naar Rotterdam, buiten de spits elke 10 minuten;
- ⊕ Busvervoer zoveel als mogelijk door de dorpen laten gaan;
- ⊕ OV-oplaadpunten in alle dorpen;
- ⊕ A29 zo aanpassen dat de bus niet in de file komt;
- ⊕ Aansluiting N217 –A29 verbeteren;
- ⊕ Ringweg bij Klaaswaal zo spoedig mogelijk aanleggen;
- ⊕ Busvervoer naar treinstation Barendrecht;
- ⊕ De aanleg van een haven op het voormalig SuikerUnie terrein alle ruimte bieden zodat vrachtvervoer door de Hoeksche Waard verminderd wordt;
- ⊕ Meer personenvervoer over water; een mooie manier van mobiliteit;
- ⊕ Bij calamiteiten moeten de Kiltunnel en de veerdienst Hekelingen – Nieuw-Beijerland zo snel mogelijk gratis worden;
- ⊕ Voor inwoners en bedrijven aan de oostkant van de Hoeksche Waard moeten de tarieven voor de Kiltunnel omlaag.

De fiets is het meest gebruikte vervoersmiddel in Nederland. Dit vervoersmiddel moet centraal staan in het denken over mobiliteit in de Hoeksche Waard. Daarom wil de ChristenUnie hierin investeren zodat het gebruik van de fiets zo optimaal mogelijk is. Onderzoek naar snelfietspaden hoort daarbij tot de mogelijkheden, maar is gezien de structuur en behoud van het landschap niet gemakkelijk.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Uitstekende kwaliteit van alle fietspaden;
- + Zoveel mogelijk gescheiden fietspaden van het overige verkeer;
- + Extra zorg en aandacht voor veilige schoolroutes;
- + Een veilig fietspad onderaan de Molendijk richting Goudswaard;
- + Verkeersonderwijs op zowel basis- als voortgezet onderwijs;
- + In de centra van de dorpen en bij P+R voldoende en kwalitatief goede fietsenstallingen;
- + Goed aangegeven en goed onderhouden recreatieve fietsroutes ;
- + Een betaalbare aansluiting op het vervoer over water richting Dordrecht en Rotterdam.

Woningbouw

Betaalbare woningen voor jong en oud is belangrijk voor een evenwichtige samenstelling van de bevolking. Door starterswoningen te bouwen wordt de vergrijzing tegengegaan en kunnen scholen en andere voorzieningen in de dorpen blijven bestaan.

Doorstroming in huurwoningen is helaas door de gemeente lastig te bevorderen. Het zogenaamde scheefwonen (wonen tegen relatief goedkope huur terwijl het inkomen is gestegen) kan nog niet door de gemeente worden aangepakt.

De grond waarop woningen worden gebouwd is veelal al van projectontwikkelaars of particulier terrein. De grondprijs voor de woningen is daarmee niet te beïnvloeden.

Seniorenwoningen als onderdeel van een groter zorgcomplex zijn ideaal voor ouderen, dus zouden we dit bij nieuwbouw zoveel mogelijk willen combineren.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Bouwen voor jongeren zodat ze in de Hoeksche Waard kunnen (blijven) wonen;
- + Bouwen voor ouderen zodat daarmee doorstroming op de woningmarkt ontstaat;
- + Duurzaam en energieneutraal bouwen wordt de norm. Nul op de meter met behulp van allerlei mogelijkheden: zonnepanelen, isolatie, warmtepompen, enz;
- + Creatieve oplossingen door middel van meergeneratiewoningen en Tiny Houses.

Omgevingswet

De Omgevingswet heeft als doel regels met betrekking tot de ruimtelijke ordening eenvoudiger te maken en participatie te bevorderen. De inrichting van de ruimtelijke ordening moet aansluiten bij het eigen karakter van landschappen en de dorpen. Daarom is het van belang dat beslissingen ook op dat niveau worden genomen.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Dat gemeenten samen met bewoners afspraken maken over de openbare ruimte d.m.v. (beeld-)kwaliteitsplannen;
- + Dat de gemeente deelgebieden aanwijst waar ervaring wordt opgedaan met het werken onder deze nieuwe wet.

Begraven

Voor de ChristenUnie is het belangrijk dat elk dorp zijn eigen begraafplaats houdt. Bij de keuze voor nabestaanden om te begraven of te cremen mogen de kosten niet leidend zijn.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + De tarieven voor begraven en jaarlijkse grafrechten zo laag mogelijk houden zodat voor nabestaanden de keuze mogelijk blijft om te begraven;
- + De ontwikkeling van een natuurbegraafplaats in de Hoeksche Waard onderzoeken.

Natuur en milieu

Mensen hebben de taak om zorgvuldig om te gaan met de schepping. Vervuiling van lucht, verspilling van materialen en uitputting van energiebronnen vormen een bedreiging voor de leefbaarheid, veiligheid en gezondheid.

Energie

De ChristenUnie wil dat de Hoeksche Waard in 2040 energieneutraal is. Daar moet nog veel voor gebeuren.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Dat de gemeente de aanschaf stimuleert van energiebesparende producten door duurzaamheidsleningen;
- + Bewoners op één plek terecht kunnen, naast het digitale energieloket, voor zowel technische als financiële arrangementen om de eigen woning aan te passen;
- + Dat er geen gemeentelijke locatie is zonder zonnepanelen, ook de aan de gemeente gelieerde organisaties hebben zonnepanelen;
- + Een elektrisch wagenpark van de gemeente;
- + Voor 2025 worden alle woningbezitters actief en persoonlijk benaderd met betrekking tot zonnepanelen, aardwarmte en isolatie;
- + Stimulans voor lokale organisaties zoals HoekscheWaard Duurzaam om coöperaties op te richten ten behoeve van duurzame energie;
- + Buurtbatterijen waarin duurzaam verkregen energie wordt opgeslagen stimuleren;
- + Dynamische led-verlichting in de buitenruimte.

Zonneweiden zijn op zich positief, maar alleen dan wanneer er geen goede akkerbouwgrond of natuur verloren gaat. Het heeft de voorkeur van de ChristenUnie om vooral in te zetten op zonnepanelen op de daken.

Afval wordt grondstof

De ChristenUnie is trots op de Regionale Afvalstoffen Dienst. De omslag die gemaakt wordt in het denken van de mensen van afval naar grondstof vergt nog veel inspanning. De ChristenUnie geeft de RAD daarin alle ruimte om innovatief te ondernemen.

Inwoners van de Hoeksche Waard moeten zich bewust worden van hun 'afval-gedrag' en aangespoord worden grondstoffen te scheiden en afval te verminderen.

Water

De Hoeksche Waard is een wonderschoon gebied waarin water een belangrijke rol speelt. Water omringt de Hoeksche Waard, en de Binnenmaas is een prachtig stuk natuur. Water komt ook van boven en moet zijn weg vinden in de bodem. Met de verandering van het klimaat en de soms heftige regenval is het belangrijk hiermee rekening te houden.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + De oevers van de rivieren en de Binnenmaas toegankelijk houden voor iedereen, en daarmee vrij van bebouwing;
- + Dit dus ook bij de Hitserse kade;
- + Inwoners bewust maken van de noodzaak van waterberging, ook op eigen grond;
- + Inzetten op een aparte afvoer van regenwater en het schoonhouden van natuurwater;
- + Bij nieuwbouw zorg dragen voor een goede waterberging;
- + Regenwater benutten in huishoudens voor bijvoorbeeld spoelwater van toilet.

Watertappunten

Zwerfafval van waterflesjes en het vervoer van water over de weg zijn enorm milieubelastend. Een watertappunt langs toeristische- en schoolroutes en in elk dorp kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het verminderen van deze milieubelasting.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Een watertappunt in elk dorp;
- + Een watertappunt langs toeristische- en schoolroutes.

Schone lucht

Schone lucht is voor iedereen van groot belang. Lucht kan niet schoon genoeg zijn. De ChristenUnie wil rigoureuze keuzes op die plekken in de Hoeksche Waard waar de kwaliteit het slechtst is.

- + Het ontgassingsverbod van de scheepvaart wordt uitgebreid voor alle directe wateren rondom de Hoeksche Waard en er moet goed worden gehandhaafd;
- + De gemeente voert regie om samen met partners als Milieudefensie, omgevingsdiensten en de provincie te komen tot meetbare doelstellingen.

Bomen

Bomen zijn van enorm belang in onze gemeente. Ze zuiveren de lucht, leveren zuurstof, ze nemen water op en zorgen voor schaduw. Het valt de ChristenUnie op dat op veel schoolpleinen bomen ontbreken. Dit is voor het tegengaan van Uv-straling en voor bewustwording van het nut van bomen een slechte zaak.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Bomen planten op de schoolpleinen;
- + Invoeren van kapvergunning voor bomen, en niet alleen van 'monumentale' bomen;
- + Een herplantingsplicht dan wel een storting in een bomenfonds zodat het aantal bomen in de Hoeksche Waard op peil gehouden kan worden.
- + Zo mogelijk aanleggen van kleine bossen

Landbouw

De diversiteit in landbouw is de basis voor de inrichting van de Hoeksche Waard. Ons eten, en het eten van heel veel andere mensen wordt hier geproduceerd. Bewustwording daarvan heeft blijvend aandacht nodig. Biologische landbouw is prachtig maar ook bedrijven die innovatief bezig zijn in landbouw verdienen alle steun. Kringlooplandbouw is daar een goed voorbeeld van. Schaalvergroting is belangrijk voor levensvatbaarheid van bedrijven. Als dit op gespannen voet staat met natuur moeten maatwerkoplossingen worden gevonden. Beide zijn namelijk voor de ChristenUnie belangrijk.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Vol inzetten dat het Foodlab (het kenniscentrum over voedsel), in de Hoeksche Waard komt;
- + Verbinding leggen tussen stad en platteland o.a. middels educatieprogramma's;
- + Stimulans van kringlooplandbouw;
- + In Den Haag en Brussel opkomen voor de belangen van agrariërs;
- + Schaalvergroting van bedrijven mogelijk maken;
- + Eventuele tegenstrijdige belangen tussen landbouw en natuur middels maatwerk oplossen.

Natuur in de Hoeksche Waard

De ChristenUnie zet zich in voor het behoud van het landschap, voor de bescherming van het milieu en de biodiversiteit. De gemeente zal hierin structureel moeten samenwerken met de agrarische sector, Staatsbosbeheer, Hoeksche Waards Landschap, Natuurmonumenten en andere overheden.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Gebieden die in beheer zijn van het Hoeksche Waards Landschap, Staatsbosbeheer of Natuurmonumenten blijven daar in beheer en waar mogelijk wordt beheer van andere gebieden uitgebreid;
- + Natuurgebieden zoveel mogelijk met elkaar verbinden door middel van fiets- en wandelpaden;
- + Ecologisch maai- en bermbeheer;
- + Uitbreiding van natuur- en milieueducatie;
- + In al het beleid van de gemeente laten opnemen wat de effecten voor milieu en natuur zijn;
- + Buurtbewoners aanmoedigen om stukjes groen in de wijk te adopteren;

- + Vogelvriendelijk bouwen stimuleren;
- + Oplaten van (wens-)ballonnen middels vuur of helium is niet toegestaan vanwege milieubelasting en brandgevaar.

Cultuur

Cultuur is een breed begrip maar kan in de Hoeksche Waard op de nodige aandacht van de ChristenUnie rekenen. Aandacht voor cultuur geeft verdieping aan het menselijk bestaan. Zowel in de vorm van het verleden als in het heden. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat kinderen en volwassenen zich kunnen uitdrukken in muziek, zang, dans en creativiteit.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Het Streekmuseum Hoeksche Waard een leidende rol geven in het weergeven van de historie van de Hoeksche Waard;
- + Het Streekmuseum de opdracht geven samen te werken met andere musea in de Hoeksche Waard en elkaar zo te versterken;
- + Muziekonderwijs stimuleren voor alle kinderen in de Hoeksche Waard;
- + Ruimte geven voor de verdere ontwikkeling van cultuur in de Hoeksche Waard;
- + Gratis Kunst en cultuur in de open lucht stimuleren;
- + Samenwerking tussen scholen en culturele voorzieningen stimuleren.
- + Financiële tegemoetkoming voor ouderen met een smalle beurs om deel te kunnen nemen aan culturele activiteiten.

Cultureel erfgoed

De Hoeksche Waard bezit veel cultureel erfgoed. De kennis en het behoud hiervan is voor de ChristenUnie belangrijk. Hiermee zijn we bewust van de omgeving waarin we wonen en hoe deze tot stand is gekomen. Dit uit zich in een grote diversiteit zoals het landschap, dialect, rijks- en gemeentelijke monumenten, industrieel erfgoed, molens, verhalen enzovoort.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Goede samenwerking en benutten van de kennis van onder andere de Culturele Kring Hoeksche Waard, Molenstichting Hoeksche Waard en Hoeksche Waards Landschap;
- + In regelgeving ruimte geven voor het behoud van rijks- en gemeentelijke monumenten;
- + Elke inwoner van de Hoeksche Waard mag één keer per vijf jaar gratis naar het Streekmuseum;
- + Financiën beschikbaar stellen voor onderzoek naar het cultureel erfgoed.

Sport

Net zoals cultuur heeft sport een belangrijke functie in de samenleving. Veel belangrijke 'samenlevingsfactoren' komen daarin samen, zoals gezondheid, samen doelen nastreven en verantwoordelijkheid in verenigingsverband.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Sportactiviteiten stimuleren voor alle kinderen in de Hoeksche Waard;
- + Sportverenigingen in de dorpen behouden;
- + Voldoende en op leeftijd ingerichte speelruimtes in de wijken;
- + De gemeente stimuleert sportverenigingen bij het opzetten van een gezonde sportkantine en een rookvrij terrein;
- + De op te richten HW-sportraad als een belangrijke partner zien;
- + Behoud en goede financiering van het Jeugdsport- en jeugdcultuurfonds (www.allekinderendoenmee.nl);
- + Financiële ondersteuning voor ouderen met een smalle beurs om te kunnen blijven sporten.

Recreatie

De Hoeksche Waard is een prachtig gebied waar zowel de inwoners zelf, als mensen van buitenaf van mogen genieten. Het is daarom belangrijk dat de Hoeksche Waard bekend wordt gemaakt als gebied waar van rust en het landschap genoten kan worden.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + De Hoeksche Waard meer bekendheid geven in de regio;
- + Recreëren op land en op het water ruimte geven en verder ontwikkelen;
- + Costa del Spui behouden;
- + Onderhoud strandje Spui Nieuw-Beijerland en Oude Tol op goed niveau houden;
- + Aanleg van meer ruitpaden;
- + Stimuleren dat er meer eet- en drinkgelegenheden komen langs de fiets- en wandelroutes;
- + Meer picknicktafels langs de fiets- en wandelroutes;
- + Parkeerprobleem vanwege bezoek Tiengemeten analyseren en tot oplossingen komen;
- + Verkoop van streekproducten stimuleren.

Veiligheid

De Hoeksche Waard is een veilig gebied. Dit wil de ChristenUnie zo houden en waar nodig verbeteren. De wijkagent is daarin samen met Burgernet (Buurt bestuurt) de spil waar alles samenkomt. Goede buitenverlichting is belangrijk voor het gevoel van veiligheid. Verder vindt de ChristenUnie dat er goede handhaving nodig is. BOA's spelen daarin een belangrijke rol.

Drugsgebruik en de daarmee verbonden teelt en handel wil de ChristenUnie tegengaan. Strenge controle en handhaving is op dit gebied dan ook geboden.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Verlichting in donkere gebieden, zoals achterpaden langs huizen, verbeteren in samenwerking met huiseigenaren en huurders;
- + Toezicht op bouwen en evenementen uitbreiden;
- + De norm van één wijkagent per 5000 inwoners moet gehaald worden;
- + De kosten van vandalisme verhalen op daders. De gemeente publiceert hierover door middel van een 'vandalismemeter'.
- + Uitbreiding van het aantal BOA's voor goede handhaving;
- + Goede samenwerking tussen wijkagenten en Buurt Bestuurt.

Economie

Het gaat goed met de landelijke economie. Daar profiteert ook de Hoeksche Waard van. Iedereen moet daarvan kunnen meegenieten. Dus ook de mensen met een lager inkomen. Van belang is dat bedrijven in alle sectoren van de economie een plek hebben in de Hoeksche Waard zodat er werkaanbod op alle niveaus is. Maatwerk is hierin wederom het uitgangspunt.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Aanbod van werk op het eiland voor iedereen;
- + Snel internet in de hele Hoeksche Waard;
- + Leegstand bedrijventerreinen tegengaan;
- + Geen nieuwe aanleg van bedrijventerreinen in het buitengebied maar verbeteren en herstructureren van oude terreinen;
- + Goede bereikbaarheid van en voor bedrijven is van belang voor ontwikkeling van bedrijven;
- + Leegstand detailhandel tegengaan door een leegstandsverordening en intensief overleg onroerend goed eigenaren;
- + Starters-, blijvers-, en duurzaamheidsleningen worden gehandhaafd.

Startende ondernemers zijn waardevol, juist ook nu het economisch beter gaat. De ChristenUnie wil dat de gemeente hen ondersteunt waar nodig. Hierin zijn ook andere ondernemers met ervaring belangrijk om te betrekken als zogenaamde 'buddy-ondernemers'.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Samen met de ondernemersvereniging ondersteuning geven aan startende ondernemers;
- + Hulp aan bieden om de weg te vinden in regelgeving;
- + De start van ondernemers financieel verlichten door in het begin geen lokale belasting te heffen als de winst laag is.

Zondagsrust

Economische groei is mooi en de ChristenUnie wil dit graag stimuleren. Echter, de ChristenUnie is tegen een 24-uurs economie. Een collectieve dag van rust is van wezenlijk belang voor iedereen. De zondag is daarvoor de meest uitgelezen dag.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Geen uitbreiding van de koopzondagen in de Hoeksche Waard;
- + Activiteiten die de rust van de omgeving op zondag hinderen zo veel mogelijk tegengaan.

Financiën

Het is een uitdaging voor de gemeente om de lasten van de inwoners zo laag mogelijk te houden. De financiën moeten transparant zijn vormgegeven en een gezonde financiële positie van de gemeente is belangrijk. Na de herindeling is het laagste OZB tarief van de huidige gemeenten daarin het uitgangspunt. Belangrijk is echter wel dat het voorzieningenniveau in de dorpen op peil blijft. Dat mag ook wat kosten! Doelbelastingen en leges dienen specifiek voor datgene waarvoor ze worden geïnd. De hondenbelasting zal daarom ingezet moeten worden ten behoeve van de honden en hun bazen en de handhaving van de regels hieromtrent.

Daarom wil de ChristenUnie:

- + Gezonde financiële positie, voldoende reserve om tegenvallers op te kunnen vangen;
- + Burgers mee laten delen in financiële meevallers, zoals precario-opbrengsten, zolang dit de financiële reserve niet in gevaar brengt;
- + Eenvoudige transparante weergave van de financiële positie voor de inwoners;
- + Hondenbelasting inzetten voor honden en hun eigenaren.